

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR REVOLUT BANK, UAB, GINČO NAGRINĖJIMO**

2024-05-20 Nr. 429-104
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (X. X.) (toliau – pareiškėja) prašymą išnagrinėti tarp jos ir *Revolut Bank*, UAB, (toliau – bankas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

Pareiškėja ir bankas yra sudarę mokėjimo paslaugų teikimo sutartį, kurios pagrindu pareiškėjai buvo atidaryta mokėjimo sąskaita, išduota su šia sąskaita susieta tarptautinės kortelių organizacijos *Mastercard* (toliau – *Mastercard* organizacija) prekės ženklo kortelė Nr. ****Duomenys neskelbtini* (toliau – Kortelė) ir teikiamos kitos mokėjimo paslaugos.

2023 m. gruodžio 6–15 d. pareiškėja Kortele kriptoturto keityklai *Mercuryo* (toliau – Gavėja) atliko aštuoniolika mokėjimų, kurių bendra suma 113 440 SEK (toliau – Ginčijami mokėjimai).

2023 m. gruodžio 18 d. pareiškėja pranešė bankui, kad tapo investicinio sukčiavimo auka. Vėliau pareiškėja patikslino bankui, kad buvo apgauta investavimo platformų *Anynine.org* ir *Kockcom.cc* (toliau – Platformos), ir pareikalavo, jog Ginčijamų mokėjimų sumos būtų gražintos pagal *Mastercard* organizacijos nustatytą lėšų gražinimo (angl. *chargeback*) procedūrą, o jei gražinimas pagal šią procedūrą negalimas – banko lėšomis, tačiau bankas nė vieno iš šių reikalavimų nepatenkino.

Nesutikdama su banko sprendimu, pareiškėja kreipėsi į Lietuvos banką. Pareiškėja reikalavo, kad Ginčijamų mokėjimų sumos būtų gražintos jai vienu iš šių būdų: pagal *Mastercard* organizacijos nustatytą lėšų gražinimo procedūrą arba banko lėšomis. Pareiškėja pakartojo buvusi apgauta Platformų ir teigė, jog bankas nesiėmė reikiamų priemonių, kad iš anksto ją įspėtų apie galimas sukčiavimo rizikas, laiku pastebėtų Platformų jos atžvilgiu atliekamus sukčiavimo veiksmus ir (arba) kitaip apsaugotų ją nuo Platformos sukčiavimo.

Atsiliepime bankas nurodė nesutinkantis su pareiškėjos reikalavimu ir prašė jį atmesti. Bankas teigė tinkamai įvykdęs pačios pareiškėjos autorizuotus Ginčijamus mokėjimus ir dėl to neturintis pareigos gražinti jai Ginčijamų mokėjimų sumų savo lėšomis. Paaiškindamas, kodėl Ginčijamų mokėjimų atžvilgiu nebuvo pradėta lėšų gražinimo pagal *Mastercard* organizacijos lėšų gražinimo taisyklės (angl. *Chargeback guide*)¹ procedūra, bankas nurodė, kad Ginčijami mokėjimai netenkina šiose taisyklėse nustatytų sąlygų, kurioms esant ši procedūra būtų galima.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 44 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas vartojimo ginčą, Lietuvos bankas neatlieka Lietuvos Respublikos Lietuvos banko įstatymo 42¹ straipsnyje reglamentuotų patikrinimų faktinėms aplinkybėms dėl Lietuvos banko kompetencijai priskirtų teisės aktų reikalavimų laikymosi ir (arba) vartotojo įtariamo galimo šių reikalavimų pažeidimo nustatyti ir įvertinti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka ginčo šalių pateiktų įrodymų vertinimą ir jo pagrindu priima sprendimą.

¹ <https://www.mastercard.us/content/dam/mccom/global/documents/chargeback-guide.pdf>.

Remiantis bylos duomenimis, šalių ginčas kilo dėl Ginčijamų mokėjimų sumų pareiškėjai negražinimo pagrįstumo².

Ginčo šalis sieja sutartiniai mokėjimo paslaugų teikimo santykiai. Mokėjimo paslaugų teikėjų veiklą, mokėjimo paslaugų teikimą, mokėjimo operacijų autorizavimą ir vykdymą, mokėjimo paslaugų vartotojų ir mokėjimo paslaugų teikėjų teises ir pareigas, susijusias su mokėjimo paslaugomis, kai mokėjimo paslaugų teikimas yra verslas, reglamentuoja Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymas.

Remiantis bylos duomenimis, tarp šalių nėra ginčo dėl Ginčijamų mokėjimų autorizuotumo³, todėl šių mokėjimų autorizavimo aplinkybės toliau sprendime nebus plačiau analizuojamos, laikant Ginčijamus mokėjimus autorizuotais.

Siekiant išspręsti šalių ginčą ir įvertinti pareiškėjos reikalavimo bankui pagrįstumą, Lietuvos banko nuomone, būtina nustatyti, ar bankas: 1) laikytinas atsakingu už tai, kad Ginčijamų mokėjimų sumos nebuvo gražintos pagal Mastercard organizacijos nustatytą lėšų gražinimo procedūrą; 2) turi pareigą gražinti pareiškėjai Ginčijamų mokėjimų sumas savo lėšomis.

1. Dėl Ginčijamų mokėjimų sumų negražinimo pagal Mastercard organizacijos nustatytą lėšų gražinimo procedūrą

Sprendžiant banko atsakomybės už Ginčijamų mokėjimų sumų negražinimą pagal *Mastercard* organizacijos nustatytą lėšų gražinimo procedūrą klausimus, svarbu pažymėti, kad nei Lietuvos Respublikos, nei Europos Sąjungos teisės aktai nereglamentuoja, kokiomis sąlygomis turi būti vykdomos *Mastercard* organizacijos lėšų gražinimo procedūros, taigi, banko veiksmus, ginčijant mokėjimo kortelėmis atliktas autorizuotas mokėjimo operacijas, reglamentuoja *Mastercard* organizacijos lėšų gražinimo taisyklės, kuriose nustatyti konkretūs šios procedūros taikymo atvejai ir tvarka.

Kaip matyti, *Mastercard* organizacijos lėšų gražinimo taisyklėse yra nustatyta, kad mokėjimo kortelės leidėjas (šiuo atveju – bankas) gali pradėti lėšų gražinimo procedūrą tik tada, kai mokėjimo kortele atlikta mokėjimo operacija ir (arba) mokėjimo kortelės turėtojo prašymas tenkina taisyklėse nustatytus reikalavimus. Taigi, *Mastercard* organizacija ne tik suteikia bankui, kaip mokėjimo kortelės leidėjui, įgaliojimus vertinti ir spręsti, ar konkretaus mokėjimo kortelės turėtojo prašymas inicijuoti lėšų gražinimo procedūrą atitinka šios organizacijos lėšų gražinimo taisyklėse nustatytas sąlygas, bet ir nustato pareigą nepriimti ir (arba) netenkinti šių taisyklių reikalavimų neatitinkančių prašymų.

Remiantis pareiškėjos kreipimesi į Lietuvos banką pateiktais duomenimis, darytina išvada, kad savo reikalavimą gražinti Ginčijamų mokėjimų sumas pagal *Mastercard* organizacijos lėšų gražinimo procedūrą pareiškėja grindė šiais *Mastercard* organizacijos lėšų gražinimo taisyklėse įtvirtintais pagrindais: „Prekės arba paslaugos buvo ne tokios, kaip aprašytos, arba su trūkumais“ (angl. *Goods or Services Were Either Not as Described or Defective*), „Prekės arba paslaugos nesuteiktos“ (angl. *Goods or Services Not Provided*) ir „Abejotina prekybininko veikla“ (angl. *Questionable Merchant Activity*).

Mastercard organizacijos lėšų gražinimo taisyklėse nustatyta, kad mokėjimo kortele atlikta mokėjimo operacija gali būti užginčyta vienu iš pareiškėjos pirmiau nurodytų pagrindų, esant šioms sąlygoms: 1) pagrindu „Prekės arba paslaugos ne tokios, kaip aprašytos, arba su trūkumais“ – kai prekybininko pateikta prekė yra sugadinta ir (arba) netinkama naudoti pagal paskirtį, ir (arba) prekė ir (ar) paslauga neatitinka jos išankstinio aprašymo, mokėtojas visų pirma susisieki su prekybininku, tačiau prekybininkas atsisakė pašalinti ir (arba) kompensuoti prekės ir (arba) paslaugos trūkumus (pvz., pakeisti prekę, sumažinti prekės ir (arba) paslaugos kainą ir pan.), o netinkamos prekės atveju – mokėtojas gražino prekę prekybininkui⁴; 2) pagrindu „Prekės arba paslaugos nesuteiktos“ – kai po mokėjimo operacijos atlikimo prekybininkas nesuteikia prekių ir (arba) paslaugų per sutartą laiką⁵; 3) pagrindu „Abejotina prekybininko veikla“ – kai mokėjimo operacija atlikta prekybininkui, kuris yra įtrauktas į *Mastercard* organizacijos sudarytą netinkamą ar nesąžiningą veiklą vykdančių prekybininkų sąrašą, arba *Mastercard* organizacija nustato, kad šis

² Kreipdamasi į banką, o vėliau į Lietuvos banką, pareiškėja pateikė netikslūs duomenis apie bendrą reikalaujamą gražinti mokėjimų sumą (t. y. bankui pareiškėja iš pradžių nurodė, kad bendra suma yra 113 440 SEK, vėliau teigė, jog ši suma sudaro 160 000 SEK, o kreipdamasi į Lietuvos banką nurodė, kad ši suma sudaro 114 940 SEK), tačiau kitos pačios pareiškėjos nurodytos aplinkybės bei banko pateikti objektyvūs duomenys leidžia pagrįstai daryti išvadą, kad pareiškėja siekė susigražinti būtent Ginčijamų mokėjimų, kurių bendra vertė 113 440 SEK, sumas.

³ Tiek bankui, tiek ir vėliau Lietuvos bankui pareiškėja nurodė atlikusi Ginčijamus mokėjimus turėdama tikslą investuoti, neneigė autorizavusi šiuos mokėjimus ir (arba) kitaip neginčijo šių mokėjimų autorizuotumo.

⁴ *Mastercard* organizacijos lėšų gražinimo taisyklių 55 psl.

⁵ *Mastercard* organizacijos lėšų gražinimo taisyklių 57 psl.

prekybininkas atlieka priverstinius sandorius (angl. *coercive transactions*)⁶.

Atkreiptinas dėmesys, kad tiek bankui, tiek ir vėliau Lietuvos bankui pareiškėja nuosekliai, aiškiai ir nedviprasmiškai nurodė, jog sukčiavimu kaltina Platformas ir būtent iš jų negavo sutartų paslaugų, tačiau Ginčijami mokėjimai buvo atlikti ne Platformoms, o Gavėjai (kriptoturto keityklai). Pretenzijų dėl Gavėjos veiksmų, paslaugų ir (arba) prekių pareiškėja nereiškė ir jokių kitų duomenų, kurie leistų teigti, kad Gavėja pareiškėjos atžvilgiu atliko netinkamus ir (arba) neteisėtus veiksmus, nepateikė, nors būtent Gavėja *Mastercard* organizacijos lėšų gražinimo taisyklių kontekste laikytina ta prekybininke, kuriai šiose taisyklėse nustatytais atvejais, pagrindais ir tvarka pareiškėja ir atitinkamai bankas, kaip Kortelės leidėjas, pareiškėjos vardu galėtų reikšti kokias nors pretenzijas dėl Ginčijamų mokėjimų sumų gražinimo. Duomenų, kad *Mastercard* organizacija būtų įtraukusi Gavėją į netinkamą ar nesažiningą veiklą vykdančių prekybininkų sąrašą ir (arba) kitaip nustačiusi, kad Gavėja atlieka priverstinius sandorius, byloje taip pat neturima.

Įvertinus pareiškėjos bankui ir Lietuvos bankui pateiktus duomenis apie tai, kurių subjektų, t. y. Platformų, veiksmus ir (arba) paslaugas pareiškėja skundžia, bei atitinkamas *Mastercard* organizacijos lėšų gražinimo taisyklių nuostatas, susijusias su šiose taisyklėse nustatytais pagrindais, kuriais pareiškėja grindė savo reikalavimą gražinti jai Ginčijamų mokėjimų sumas pagal *Mastercard* organizacijos nustatytą lėšų gražinimo procedūrą, matyti, kad Ginčijami mokėjimai netenkina šių sąlygų. Atitinkamai pagrindo teigti, jog pareiškėjos kreipimosi pagrindu, ypač atsižvelgiant į tai, kad pareiškėja nepateikė jokių duomenų apie Gavėjos veiksmus, kuriuos laikytų netinkamais ir (arba) neteisėtais, bankas turėjo pareigą ir (arba) teisę Ginčijamų mokėjimų atžvilgiu pradėti *Mastercard* organizacijos lėšų gražinimo procedūrą pareiškėjos įvardytais pagrindais, nėra.

Iš banko pateiktų duomenų taip pat matyti, kad bankas savo iniciatyva papildomai vertino galimybę inicijuoti *Mastercard* organizacijos nustatytą lėšų gražinimo procedūrą tuo pagrindu, kad Ginčijami mokėjimai galėjo būti atlikti sukčiavimo būdu⁷, tačiau nustatė, jog Ginčijami mokėjimai netenkina *Mastercard* organizacijos lėšų gražinimo taisyklėse nustatytos esminės sąlygos, kuriai esant lėšų gražinimo procedūra būtų galima pirmiau nurodytu pagrindu. Pažymėtina, kad *Mastercard* organizacijos lėšų gražinimo taisyklėse aiškiai nustatyta, jog pirmiau nurodytu pagrindu mokėjimo kortele atlikta mokėjimo operacija gali būti užginčyta tik tuo atveju, jei mokėjimo kortelės turėtojas nedalyvavo šios mokėjimo operacijos vykdyme. Nagrinėjamu atveju pareiškėja aktyviais veiksmais autorizavo Ginčijamus mokėjimus, todėl jie nelaikytini atliktais be pareiškėjos dalyvavimo.

Atsižvelgdamas į pirmiau nurodytas aplinkybes, ginčo šalių Lietuvos bankui pateiktą informaciją ir šalių ginčui nagrinėti aktualias *Mastercard* organizacijos lėšų gražinimo taisyklių nuostatas, pagrindo teigti, kad santykiuose su pareiškėja bankas netinkamai aiškino, laikėsi ir (arba) taikė *Mastercard* organizacijos lėšų gražinimo taisyklių nuostatas, Lietuvos bankas nenustatė. Atitinkamai pagrindo teigti, kad bankas galėtų būti laikytinas atsakingu už tai, jog pareiškėja neįgijo teisės susigrąžinti Ginčijamų mokėjimų sumas pagal *Mastercard* organizacijos lėšų gražinimo taisyklių nuostatas, taip pat nėra.

2. Dėl banko pareigos gražinti pareiškėjai Ginčijamų mokėjimų sumas

Vertinant, ar bankui, kaip pareiškėjos mokėjimo paslaugų teikėjui, kilo pareiga gražinti pareiškėjai Ginčijamų mokėjimų sumas, svarbu pažymėti, kad autorizuotos mokėjimo operacijos įvykdymo atveju mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjas neturi imperatyvios pareigos gražinti mokėtojui jos sumos, išskyrus Mokėjimų įstatymo 41 straipsnyje nustatytus gavėjo arba per gavėją inicijuotos autorizuotos ir įvykdytos mokėjimo operacijos sumos gražinimo atvejus, kurie nagrinėjamu atveju nėra aktualūs, nes Ginčijami mokėjimai, remiantis ginčo bylos duomenimis, netenkina Mokėjimų įstatymo 41 straipsnyje nustatytų sąlygų⁸, kurioms esant pareiškėja, kaip mokėtoja, įgytų teisę susigrąžinti Ginčijamų mokėjimų sumas.

Svarbu pažymėti ir tai, kad Mokėjimų įstatymo 41 straipsnis taikomas mokėjimo operacijai tik tuomet, kai tiek mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjo, tiek gavėjo mokėjimo paslaugų teikėjo buveinės vieta yra Europos Sąjungos ir (arba) Europos ekonominės erdvės valstybėje. Ginčo šalys nepateikė Lietuvos bankui duomenų, kurie leistų tiksliai nustatyti, kur yra Gavėjos finansų įstaigos

⁶ *Mastercard* organizacijos lėšų gražinimo taisyklių 120 psl.

⁷ *Mastercard* organizacijos lėšų gražinimo taisyklių 93 psl.

⁸ Vadovaujantis Mokėjimų įstatymo 41 straipsnio 1 ir 6 dalimis, mokėjimo operacija turi tenkinti abi šias sąlygas: 1) mokėtojui autorizuojant mokėjimo operaciją nebuvo nurodyta tiksli mokėjimo operacijos suma ir 2) mokėjimo suma yra didesnė už sumą, kurios mokėtojas galėjo pagrįstai tikėtis, o mokėtojo prašymas gražinti pirmiau nurodytas sąlygas tenkinančią mokėjimo operaciją gautas praėjus ne daugiau kaip 8 savaitėms nuo mokėjimo operacijos sumos nurašymo iš mokėjimo sąskaitos. Iš byloje turimų duomenų matyti, kad autorizuodama Ginčijamus mokėjimus pareiškėja matė konkrečias Ginčijamų mokėjimų sumas ir tai, kam jie atliekami.

buveinė, tačiau, atsižvelgiant į tai, kad Gavėjos buveinė ir (arba) veiklos vieta, remiantis bylos duomenimis, yra registruota ne Europos Sąjungos ir Europos ekonominės erdvės valstybėse, t. y. Jungtinėje Karalystėje, neatmestina galimybė, jog Gavėjos finansų įstaigos buveinė taip pat yra ne Europos Sąjungos ir Europos ekonominės erdvės narės valstybėje (-ėse), ir dėl to Mokėjimų įstatymo 41 straipsnis Ginčijamų mokėjimų atžvilgiu būtų visai netaikomas.

Kitais, negu Mokėjimų įstatymo 41 straipsnyje nustatyti, atvejais banko pareiga grąžinti pareiškėjai autorizuotų Ginčijamų mokėjimų sumas, Lietuvos banko nuomone, galėtų kilti tik tada, jeigu būtų nustatyta, kad bankas nepagrįstai neatšaukė Ginčijamų mokėjimų vykdymo ir (arba) įvykdė šiuos mokėjimus netinkamai.

Iš bylos duomenų matyti, kad bankui pateikti mokėjimo nurodymai vykdyti Ginčijamus mokėjimus atitiko šalių iš anksto sutartas sąlygas. Kaip pirmiau nurodyta, Ginčijami mokėjimai buvo atlikti Gavėjai (kriptoturto keityklai), o ne pareiškėjos nurodytoms Platformoms.

Draudimo pareiškėjai ir (arba) kitiems asmenims naudotis Gavėjos paslaugomis ir (arba) prekėmis bei tuo tikslu atlikti Gavėjai mokėjimo operacijas teisės aktai nenustato. Banko pareigos informuoti ir (arba) kitaip įspėti savo klientus, įskaitant pareiškėją, apie Gavėjos ir (arba) kitų prekybininkų teikiamas paslaugas ir (arba) prekes, įskaitant su tokių paslaugų ir (arba) prekių įsigijimu bei naudojimu susijusias rizikas, teisės aktai taip pat nenustato.

Apie tai, kad Ginčijami mokėjimai buvo galimai kažkaip susiję su pareiškėjos siekiu investuoti per Platformas, remiantis bylos duomenimis, bankui tapo žinoma praėjus keletui dienų nuo paskutiniojo Ginčijamo mokėjimo įvykdymo, kai pati pareiškėja apie tai jam pranešė.

Pažymėtina, kad bankas, kaip pareiškėjos mokėjimo paslaugų teikėjas, neteikė pareiškėjai jokių su investavimu susijusių paslaugų, todėl pareigos iš anksto įspėti ir (arba) kitaip informuoti pareiškėją apie galimas investavimo, juo labiau per Platformas, apie kurias bankui tuo metu net nebuvo žinoma, rizikas taip pat neturėjo.

Nors bankui, kaip mokėjimo paslaugas teikiančiam rinkos profesionalui, yra keliami aukštesni profesionalumo, atidumo ir rūpestingumo standartai, Lietuvos banko nuomone, tokių standartų taikymas savaime nereiškia, kad bankas, gaudamas ir vykdydamas su klientu iš anksto sutarta tvarka ir sąlygomis pateiktus bei paties kliento patvirtintus mokėjimo nurodymus vykdyti mokėjimo operacijas, imperatyviai privalo kaskart, t. y. prieš kiekvienos mokėjimo operacijos įvykdymą, papildomai klausti kliento, kam ir koku tikslu jis atlieka konkrečią mokėjimo operaciją, išsiaiškinti, su kokiais asmenimis klientas bendravo (bendrauja), atlikdamas konkrečią mokėjimo operaciją, ir (arba) kokius paskesnius sandorius ketina sudaryti po mokėjimo operacijos atlikimo, įspėti klientą apie visus galimus sukčiavimo būdus ir schemas bei kitokias rizikas ir (arba) kitaip, nesant tam objektyvaus, pakankamo ir teisėto pagrindo, riboti kliento teisę atlikti norimą mokėjimo operaciją iki tol, kol bankas išsiaiškina pirmiau nurodytas aplinkybes ir įsitikins, kad klientas supranta egzistuojančias rizikas, žino asmenis, kuriems atlieka mokėjimo operacijas, suvokia galimas savo veiksmų pasekmes ir pan. Lietuvos banko nuomone, patys vartotojai, įskaitant pareiškėją, besinaudodami mokėjimo ir (arba) kitomis paslaugomis, taip pat turi elgtis rūpestingai ir atsargiai, ypač elektroninėje erdvėje, reikalaujančioje didesnio vartotojų pastabumo, atidumo ir kritiškumo, vertindami iš nepažįstamų asmenų gautus pasiūlymus, reikalavimus bei kitą informaciją ir (arba) atlikdami nepažįstamiems ir (arba) nežinomiems asmenims mokėjimus.

Įvertinus pirmiau nurodytas aplinkybes, darytina išvada, kad, gavęs mokėjimo nurodymus vykdyti Ginčijamus mokėjimus, objektyvaus ir teisėto pagrindo atsisakyti juos vykdyti bankas neturėjo, todėl, vadovaudamasis Mokėjimų įstatymo 43 straipsnio 3 dalimi⁹, turėjo pareigą juos įvykdyti.

Iš bylos duomenų taip pat matyti, kad dėl Ginčijamų mokėjimų pareiškėja kreipėsi į banką praleidusi Mokėjimų įstatymo 44 straipsnyje nustatytus terminus¹⁰, per kuriuos mokėtojas turi teisę atšaukti mokėjimo nurodymą vykdyti mokėjimo operaciją. Taigi, pareiškėjos kreipimosi į banką metu pareigos ir (arba) galimybės atšaukti Ginčijamų mokėjimų vykdymo bankas nebeturėjo.

Remiantis bylos duomenimis, pagrindo teigti, kad bankas netinkamai įvykdė Ginčijamus mokėjimus, nenustatyta. Pažymėtina, kad nei bankui, nei vėliau Lietuvos bankui pareiškėja tokio pobūdžio pretenzijų taip pat nereiškė.

Duomenų, kad santykiuose su pareiškėja bankas būtų nevykdęs finansų rinką

⁹ Mokėjimų įstatymo 43 straipsnio 3 dalyje nustatyta, kad kai įvykdytos visos mokėtojo ir mokėjimo paslaugų teikėjo mokėjimo paslaugų teikimo sutartyje nustatytos sąlygos, mokėtojo sąskaitą tvarkantis mokėjimo paslaugų teikėjas negali atsisakyti įvykdyti mokėjimo nurodymo, išskyrus atvejus, kai tai draudžia kiti teisės aktai.

¹⁰ Mokėjimų įstatymo 44 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad mokėjimo nurodymo negalima atšaukti po to, kai jį gauna mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjas. Vadovaujantis to paties straipsnio 2 ir 3 dalimis, mokėjimo nurodymas vykdyti mokėjimo inicijavimo paslaugos teikėjo arba gavėjo ar per gavėją inicijuotą mokėjimo operaciją negali būti atšauktas po to, kai mokėtojas davė mokėjimo inicijavimo paslaugos teikėjui arba gavėjui sutikimą inicijuoti (atlikti) mokėjimo operaciją, o mokėjimo nurodymas vykdyti tiesioginio debeto operaciją gali būti atšauktas vėliausiai iki darbo dienos, einančios prieš sutartą jo įvykdymo dieną, pabaigos.

reglamentuojančių teisės aktų ir (arba) nesiėmęs priemonių užtikrinti pareiškėjos, kaip klientės, ir (arba) pareiškėjos lėšų saugumą, nagrinėjant ginčą taip pat nenustatyta. Vien aplinkybė, kad pareiškėja dėl nuo jos pačios priklausiusių aplinkybių, kaip pati nurodė, pasikliovė trečiųjų šalių, t. y. Platformų, kurios nebuvo tiesioginės Ginčijamų mokėjimų sumų gavėjos, jai teiktomis rekomendacijomis ir (arba) kita informacija bei galop liko nepatenkinta šių Platformų rekomendacijomis ir (arba) mano buvusi apgauta šių Platformų, savaime nepagrindžia pareiškėjos subjektyvių teiginių, kad bankas, priimdamas vykdyti ir (arba) vykdydamas Ginčijamus mokėjimus, turėjo suprasti, jog Platformos, kurios niekaip neregistruoja Ginčijamuose mokėjimuose, pareiškėjos atžvilgiu atlieka sukčiavimo veiksmus, nesilaikė jam taikomų teisės aktų, ir (arba) kad banko taikytos pareiškėjos, kaip mokėjimo paslaugų vartotojos, ir (arba) jos lėšų apsaugos priemonės laikytinos neatitinkančiomis teisės aktų reikalavimų. Kaip ir nurodyta pirmiau, byloje neturima duomenų, kurie leistų teigti, kad, priimdamas vykdyti ir (arba) vykdydamas Ginčijamus mokėjimus, bankas galėjo ir (arba) turėjo suprasti, jog pareiškėjos, kuri tikslingai patvirtino šiuos mokėjimus konkrečiai Gavėjai, atžvilgiu galėjo būti atlikti kokie nors sukčiavimo veiksmai. Pakartotinai pažymėtina, kad, nagrinėdamas vartojimo ginčą, Lietuvos bankas neatlieka patikrinimų, kad nustatytų, kaip laikomasi finansų rinką reglamentuojančiuose teisės aktuose nustatytų reikalavimų, ir sprendimus priima remdamasis ginčo šalių pateiktais įrodymais.

Nenustačius aplinkybių, dėl kurių bankui galėjo (galėtų) kilti pareiga grąžinti pareiškėjai Ginčijamų mokėjimų sumas pareiškėjos nurodytais būdais, pagrindo laikyti pareiškėjos reikalavimą bankui pagrįstu ir jį tenkinti nėra, todėl pareiškėjos reikalavimas yra atmestinas.

Šiame sprendime dėl esminių šalių išdėstytų argumentų ir nurodytų aplinkybių pasisakyta. Kiti šalių argumentai ir (arba) nurodytos aplinkybės neturi esminės reikšmės Lietuvos banko sprendimo teisėtumui ir pagrįstumui, todėl dėl jų Lietuvos bankas plačiau nepasisako. Lietuvos banko pareiga priimti motyvuotą sprendimą neturėtų būti suprantama kaip reikalavimas detalai atsakyti į kiekvieną šalių argumentą ir (arba) teiginį¹¹.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjos X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis

¹¹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. spalio 5 d. nutartis, priimta civilinėje byloje Nr. 3K-3-382/2010; 2010 m. gruodžio 20 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-536/2010 ir kt.